

TijdSchrift 137

Historische Vereniging Vlaardingen • september 2015

Open
MONUMENTENDAG

DE KONING TAPIJTEN

Billitonlaan 42-48, 3131 LK Vlaardingen
Tel. 010-4344645

**GORDIJNEN BINNENZONWERING BEHANG
TAPIJT LAMINAAT VINYL**

OPENINGSTIJDEN:
maandag t/m vrijdag
09.00 - 17.30 uur
zaterdag
09.00 - 17.00 uur
In overleg is een afspraak
in de avonden mogelijk

aannemingsbedrijf a. van der lugt b.v.

nieuwbouw verbouw renovatie

vlaardingen 010-434 25 44

www.avanderlugt.nl

Vlascom CV

Vlaardingse Assurantie Combinatie cv

Spoorstraat 2
NL - 3134 TA Vlaardingen

Website: www.vlascom.nl
e-mail: info@vlascom.nl
Tel +31(0) 10 248 04 85
Fax +31(0) 10 234 45 00

Advies op het gebied van:
Schadeverzekeringen
Watersportverzekeringen
Levensverzekeringen, Pensioenen
Financiële planning
Schadebegeleiding
Financiering, sloop hypotheek
Vermogensbeheer

Fisc-ad

Fiscale en administratieve dienstverlening

J.A. Janson
fiscaal adviseur

Plein 1940 nr 47
3135 PR Vlaardingen
tel: 010 435 92 67
fax: 08 4220 69 33
e-mail: fiscad@hetnet.nl
www.fiscaaladviseurs.nl

Stout Grafische Dienstverlening

A. Hoogvlietstraat 6 - 3134 CC Vlaardingen
tel. 010-2480603 - fax 010-4344878
info@stout.nu - www.stout.nu

Korte Hoogstraat 4a
3131 BK Vlaardingen
Tel. 010 - 434 38 44

Voor kopieën (ook in KLEUR)

moet je
naast
de molen zijn!
maandag t/m vrijdag
van 09.15 - 17.30 uur
DRUKKERIJ/COPYSHOP
A. OUWENDIJK
naast de molen
Kortedijk 16a-b
3134 HB Vlaardingen

De Historische Vereniging Vlaardingen heeft tot doel het bevorderen van:

- de belangstelling voor en de kennis van de stad Vlaardingen en haar bewoners;
- het behoud en het herstel van gebouwen en stedenbouwkundige structuren en landschappen;
- het behoud en het verzamelen van die gegevens die van belang zijn voor de geschiedenis van de stad.

De contributie bedraagt € 17,50. Voor leden woonachtig buiten Vlaardingen € 25,00 en dat is dan inclusief portokosten. Het bankrekeningnummer van de vereniging is NL44 INGB 0000 750 978. Leden krijgen jaarlijks het Historisch Jaarboek en 4x per jaar het verenigingsblad Tijd-Schrift.

Lidmaatschap

Het verenigingsjaar loopt gelijk met het kalenderjaar. Lid worden kan het gehele jaar door. Kortings op de contributie bij lid worden in de loop van het jaar is niet mogelijk. Wel worden dat jaar reeds uitgegeven publicaties dan nagezonden.

Opzegging

Opzegging van het lidmaatschap dient schriftelijk bij de ledenadministratie te geschieden of via een email naar info@hvv-vlaardingen.nl. Een opzegging kan direct ingaan of aan het eind van het jaar. Restitutie van contributie wordt niet verleend. Leden die hun contributie niet voor of op 31 december hebben voldaan worden automatisch uit het ledenbestand verwijderd.

Het bestuur is als volgt samengesteld:

W.C. den Breems, voorzitter
C. Maarleveld, penningmeester
mevr. G.H.J. Maat-Grijsen, secretaris
A.W.J. Andriessen
J. van Elk
E.A. Lohmann
A. Ouwendijk
E. van Rongen
mevr. T. van der Hoek, notuliste

Contactadres / losse verkoop publicaties:

Arnold Hoogvlietstraat 69
3134 CB Vlaardingen
Telefoon (010) 434 6864

Ledenadministratie:

Paul Henri Spaakring 22
3137 DJ Vlaardingen
Telefoon (010) 474 9416

Adres ledenactiviteiten:

Kortedijk 16a/b
3134 HB Vlaardingen
Telefoon (06) 555 326 55 (kantoor)
(010) 434 2474 (thuis)

Redactie Tijd-Schrift:

E. van Rongen, eindredacteur
K. Bloem
M. Carree
mevr. G. van der Weijden
F. Wittkampf

Redactie-adres:

Paul Henri Spaakring 22
3137 DJ Vlaardingen
Telefoon (010) 474 9416

Bijdragen aan de inhoud van Tijd-Schrift zijn van harte welkom. In verband met de geautomatiseerde verwerking van de teksten ontvangt de redactie deze graag per e-mail: info@hvv-vlaardingen.nl t.a.v. de redactie.

ISSN 1380-2992

© Historische Vereniging Vlaardingen
Niets van deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Internet: www.hvv-vlaardingen.nl - www.begraafplaatssemaus.nl
E-mail: info@hvv-vlaardingen.nl

Productie: Stout Grafische Dienstverlening

Inhoud

Redactioneel 3

Open monumenten: ervaar verborgen
Cultureel Erfgoed
Ron Hoekstra 4

Ambachten in Vlaardingen
Gerard Hoogerwaard 8

Klassendag OMD 2015 11

Het ontstaan van de Arnold
Hoogvlietstraat
Wout den Breems 12

Boerderij Zonnehoeve 15

De verborgen Zuidbuurt
Chantal van Beurden 16

Molen Aeolus, 225 jaar oud
(1790-2015) en nog springlevend
Aart Kool 20

Boekbespreking 22

Ledenactiviteiten 24

Ingekleurde Ansichtkaart met de molen in volle glorie.
(Uit: *Van 't Oft naar 't Oofd* nr. 6, collectie Streekmu-
seum Jan Anderson)

Het Vlaardingen cadeau!
 Replica Vlaardings Haringbord

het waaigat
 woon-ideeën-warenhuis

Markt 57 Vlaardingen tel. 010-4343885
 www.waaigatwonen.nl

Westkaai
 VOOR LUNCH & DINER

**Stijlvol lunchen en dineren
 voor een prettige prijs**

Restaurant Westkaai, Westhavenkade 10, 3131 AB Vlaardingen
 T 010 - 248 70 18 E info@westkaai.nl I www.westkaai.nl
 Openingstijden: maandag t/m zaterdag, 12.00 - 24.00 uur (*s zondags gesloten).

- Bloemwerken en arrangementen
- Goed gesorteerde snijbloemen
- Bloeiende- en bladplanten
- Bruidsboeketten en corsages
- Rouwwerken

Markgraafslaan 135
 3131 VL Vlaardingen
 Tel: 010 43 43 704

JAC. VERKUIL
 BLOEMSIERKUNST

**"De Vlaedinger"
 Touringcarbedrijf**

Rode Kruislaan 33
 3135 WC Vlaardingen
 Telefoon +31 (0)10 - 449 03 70
 Mobiel +31 (0)6 - 53 79 10 23
 E-mail info@devlaedinger.nl

Memobeeld Digitaal Erfgoed
 Creating Digital History

Digitaliseren van Video Tapes, 35mm Dia's en
 8 mm en 16mm Film

Informeer naar de mogelijkheden en bel
 010 - 460 3000
 of kijk op: www.memobeeld.nl

Studio: Aletta Jacobskade 106
 3137 TC Vlaardingen

**DIJKSHOORN
 EUROMOVERS**

AL MEER DAN
50 JAAR
 VERHUZEN!

WWW.DIJKSHOORN.NL
 TRAWLERWEG 8 3133 KS VLAARDINGEN TEL.: +31 (0)10-2480522

Kunst en vliegwerk

Het thema van Open Monumentdag 2015 is 'Kunst en ambacht'. Op Wikipedia zijn de volgende definities hiervan te vinden:

Onder **kunst** wordt in het algemeen verstaan het product van creatieve menselijke uitingen zoals schilderen, tekenen, fotografie, grafiek, beeldhouwen, moderne media, theater, muziek en zang, dans, film, bouwkunde of architectuur, literatuur en poëzie. De definitie is tijdsgebonden.

Een **ambacht** is handwerk dat wordt aangeleerd om een beroep mee uit te oefenen. Het ambacht heeft met de industrie gemeen, dat beide zich richten op de productie en verwerking van materiële goederen of waren. Ook in het ambacht kan een zekere graad van mechanisering en automatisering tegenwoordig niet ontbreken. De industrie onderscheidt zich echter door de combinatie van het fabrieksmatige en grootschaligheid.

In Vlaardingen is heel veel fraais te vinden dat onder de noemer bouwkunst en architectuur valt en dat door ambachten is gecreëerd. Beide zijn dus heel belangrijk geweest voor het ontstaan van de stad zoals die er nu is, en voor de bouwwerken op het platteland, en zijn dat nu nog. Het nieuwe Museum Vlaardingen zou er niet zijn zonder de kunstzinnige en ambachtelijke inspanningen van de architecten en de bouwers. De Balder zou niet mooi gerestaureerd voor de kade liggen zonder de ambachtelijke werkzaamheden van de professionele en vrijwillige restaurateurs. Tegenwoordig kan heel veel, maar een logger uit een 3-d printer tevoorschijn laten komen zie ik nog niet gebeuren. Hoewel, met huizen schijnt dat al wel te kunnen... Misschien zijn de ontwerpers en makers van dat soort apparaten en hun producten wel de ambachtslieden van de toekomst. Maar het eerlijke handwerk zal toch altijd wel nodig blijven.

Dat geldt ook voor het samenstellen van Tijd-Schrift. Dat was deze keer meer dan ooit kunst en vliegwerk. Vele auteurs en fotografen die hun kunst- en ambachtswerken naar de redactie stuurden, en Klaas Bloem en drukkerij Stout die er weer op ambachtelijke wijze (maar uiteraard wel met moderne middelen) een fraai geheel van maakten. Onze dank is weer groot!

Veel artikelen dus over OMD en wat er dan allemaal te zien en te doen is. Maar er is meer: er valt ook wat nieuws te lezen over Vlaardingen: zie de boekbesprekingen. En er valt ook na OMD wat te doen: zie onze Ledenactiviteiten.

Veel plezier met alles.

Eric van Rongen
 Eindredacteur

Vul nu uw ontbrekende jaarboeken en Tijd-Schriften aan! Mist u nog Tijd-Schriften of Jaarboeken? Dan is dit de gelegenheid uw collectie aan te vullen. Niet alle Tijd-Schriften en Jaarboeken zijn nog op voorraad, vraag daarom de bestellijst aan waarop de nog op voorraad zijnde uitgaven staan en ook een speciale ledenprijs. U kunt de bestellijst aanvragen via info@hvv-vlaardingen.nl.

Open monumenten: ervaar verborgen Cultureel Erfgoed

Ron Hoekstra,
id van het Comité OMD 2015

Een aanzienlijk gedeelte van de cultuur-historische waarden van een land en van een stad zoals Vlaardingen zit verborgen in gebouwen, archiefstukken, objecten, kunstuitingen en voorwerpen, én in de omgang met deze waardevolle zaken.

Ook de inrichting van een stad, de aanwezigheid van de zichtbare en de verborgen geschiedenis en de bevolking met haar beroepen en gewoonten, zijn onderdelen van de cultuur van vroeger, die samen in het heden bepalend zijn voor de waarde van de stad.

Kortom, Cultureel Erfgoed is iets om te koesteren. Het is van belang dat men bewust is van het cultureel erfgoed, maar dat kan natuurlijk niet alle uren van de dag en alle dagen van het jaar. Vandaar het organiseren van bijvoorbeeld de Maand van de Geschiedenis en van een Open Monumentendag (OMD).

Open Monumenten Dag 2015

De OMD van 2015 valt, traditioneel vastgelegd, op de tweede zaterdag in de maand september. Dus vindt deze in 2015 in Vlaardingen op 12 september tussen 12 en 16 uur plaats. Ieder gemeentelijk comité is vrij om in te spelen op het thema en hier panden met cultuurhistorische waarde bij te zoeken. De combinatie van opengestelde panden met attractieve activiteiten is al jarenlang een succesformule. Vorig jaar was het thema "Op reis". Dat gaf de gelegenheid oude vervoersmiddelen zoals trekschuit, stoomschip, oude bussen enz. in te zetten, te laten bezichtigen en het vervoer van vroeger te (her)belevén.

Dit jaar is het thema "Kunst en Ambacht". Dat is een thema met een breed karakter. Wat is kunst? Wat kunnen we als ambachten beschouwen? Het zal bij OMD wel met een cultureel erfgoed-bril op gepresenteerd gaan worden. En dan is het nog steeds een omvangrijk thema.

De ervaring van de vele jaren dat de OMD georganiseerd is, levert het inzicht op dat er beperkingen nodig zijn. Als in de hedendaagse kunsttheorieën alles kunst is of kan zijn, dan kan er op elke plek in de stad een OMD plaatsvinden. En als alle werkzaamheden als iets ambachtelijks bestempeld worden, dan kunnen alle beroepen een plaatsje krijgen. Dus is er gekozen voor een kerngebied én is er een keuze gemaakt in de onderwerpen voor de presentaties, bezichtigingen en activiteiten. Het feit dat er op zaterdag 12 september geen Vlaardingse Uitmarkt is, betekent wel dat er wat meer gelegenheid is om uit te pakken met activiteiten die ook culturele kanten hebben. Als u nu als lezer benieuwd bent naar het programma, dan volgt hierna een schets van de activiteiten van de OMD 2015 in Vlaardingen. Wel met het voorbehoud dat op het moment

van schrijven niet alles vaststaat, vooral omdat de benodigde financiën nog niet rond zijn.

Inhoudelijke informatie over de OMD 2015

Locaties

Op de OMD zijn de vaste monumenten in het centrum zoals het Stadhuis, de Grote Kerk, redershuizen en andere cultureel waardevolle panden open voor bezoekers. Het is mooi dat het Museum Vlaardingen sinds jaren ook weer meedoet. Omdat het thema "Kunst en Ambacht" ruim te interpreteren is, is er gekozen voor een beperkt gebied voor de activiteiten, namelijk het gebied in het **Centrum**: Markt - Touwbaan - Museum Vlaardingen/ Westhavenkade - Visbank en de tussenliggende straten. Er zijn wel een paar uitzonderingen gemaakt voor zaken elders in de stad. Die uitzonderingen hebben een bijzonder karakter. Het gaat om de volgende locaties.

De **Molen Aeolus** aan de Kortedijk bestaat 225 jaar. Dat is een feestje waard, dat om 11.00 uur begint. In en bij de molen zijn verschillende activiteiten. Molenaar is trouwens een

prachtig ambacht! (Zie elders in dit blad een apart artikel).

De **Arnold Hoogvlietstraat** viert haar 125-jarig jubileum. Dat is een feestje dat al eerder begon en op 12 september een hoogtepunt krijgt (zie elders in dit blad een apart artikel).

Het **Streekmuseum Jan Anderson** heeft haar 40-jarig jubileum al gevierd in mei en juni, maar de permanente tentoonstelling op de begane grond geeft een prachtig beeld van oude ambachten en een schoolje uit vroeger tijd. Daarnaast is er een tentoonstelling, 'Wat doet je vader?', 100 ambachten uit het Vlaardingen van weleer'. Dus is het Streekmuseum aan de Kethelweg van 14 tot 16 uur open.

De **Zuidbuurt** met zijn historische boerderijen, inrichting, begroeiing en bewoning is erfgoed met een hoge culturele en ambachtelijke waarde. Vandaar dat de bewoners en ondernemers graag inhaken op het thema van de OMD. De activiteiten zullen hoofdzakelijk op zaterdag, maar voor een klein deel ook op zondag plaats vinden.

De boerderij de **Zonnehoeve** aan de Trek-kade in de Holiërhoekse polder staat zaterdag open voor bezoek. Het pand is een oude, authentieke boerderij met bijgebouwen, waarvan er één onlangs is gerestaureerd. Hier kan het boerenambacht beleefd worden.

Het programma in het centrum van de stad

Indeling

- Om 11.00 uur start activiteiten in Molen Aeolus
- Openingshandeling Open Monumentendag om 12.00 uur in Museum Vlaardingen
- Visserij-ambachten bij de 'Balder' en het Museum Vlaardingen
- Voedsel-ambachten in het gebied van de Visbank
- Bedrijfsambachten en tentoonstellingen in de Grote Kerk en het Stadhuis
- Activiteiten op en rond de Touwbaan,

De Lijndraaijer en de Touwbaan in de regen - daarom was de touwbaan overdekt.... (Foto: Gerard Hoogerwaard)

Tijdens de Klassendag in 2014 trokken de kinderen de trekschuit door de Vlaardingse Vaart. (Foto: Wout den Breems)

waaronder de vrijwilligersmarkt en een lijndraaier

- Kunst in KADE40 (Westhavenkade)
- Kunstenproject in stegen en een pop-up Galerie in een bijzonder monument
- Extra : o.a. wandelroute en speurtocht
- En een Klassendag op vrijdag 11 september

Uitwerking

Visserij-ambachten

Het Museum Vlaardingen (verbouwd en nieuwbouw) is als voormalig Redershuis en modern museum met het paviljoen 'De Joon' en zeillogger 'Balder' een bijzondere plaats om kennis te maken met 5000 jaar leven in de Delta. Het is een hoogtepunt van architectuur, geschiedenis, archeologie en ambachtelijke kunsten. Hier is ook de start van de wandelroute (en speurtocht) langs de objecten in het centrum.

Voedsel-ambachten

Er is een Horecaplein gepland op de Westhavenplaats rond de Visbank. Daar kan men

genieten van ambachtelijke producten. De omvang is afhankelijk van de betrokkenheid van de exploitanten.

Grote Kerk en Stadhuis

In de Grote Kerk laten Vlaardingse bedrijven en aanverwante instanties die actief zijn in de restauratiewereld, zien wat ze op hun vakgebied in huis hebben. Bewoners in het Beschermd Stadsgezicht worden erop geattendeerd dat ze kennis kunnen maken met deze bedrijven en worden uitgenodigd voor de openingshandeling. Die sluit op passende wijze aan op het thema en is afgestemd op het Beschermd Stadsgezicht. We verwachten een bijdrage van het Restauratiefonds en de Monumentenwacht en ook een Tussen Kunst en Kitsch-achtige activiteit.

Ook is er aandacht voor het feit dat de Grote Kerk multifunctioneel is gemaakt en het orgel gerestaureerd is.

De Toren kan worden beklommen o.l.v. leden van het ServiceTeam Vlaardingen.

De Oude Hal en de Trouwzaal in het Stadhuis zijn open tot 14 uur (i.v.m. een trouwerij)

om de rederijblazoenen te bekijken. De Vlaardingse rederijderskamer d'Akerboom organiseerde in 1616 een landjuweel en zo kwam Vlaardingen in het bezit van een unieke verzameling blazoenen. Rederijders waren literaire kunstenaars die op ambachtelijke wijze verhalen opvoerden. In de hal zal een tentoonstelling staan over de blazoenen, verzorgd door het Stadsarchief Vlaardingen. De panelen met de tentoonstellingen zullen na 14.30 uur in de Grote Kerk staan.

Touwbaan

De bedoeling is om de bezoekers van de OMD op en rond het rijksmonument De Touwbaan kennis te laten maken met oude ambachten (o.a. wasserij, kuiperij, boekbinderij en zeilmakerij). Ook andere beroepen en activiteiten krijgen hun plekje onder de pannen van de Touwbaan. Een speciaal onderdeel zal de tunnel aan het eind van de Touwbaan na de Vetteoordskade zijn. Die zal open zijn en er is informatie over de geschiedenis van en de ontstane situatie rond de tunnel.

De wijkvereniging VOP organiseert kinderactiviteiten naast de overkapping en er zijn grappige fietsen te berijden. Er is een optreden van een shantykoor. En er is in samenwerking met het Steunpunt Vrijwilligers een grote Vrijwilligersmarkt. Op de parkeerplaats Landstraat zal plaats zijn voor oldtimers (onder voorbehoud).

Kunst en KADE40

Het gebouw aan de Westhavenkade 40 (het voormalige hoofdkantoor) is open. Daar presenteert KADE40 haar activiteiten op het terrein van educatie, cultuur en kunst. Kunstenaars en galerieën die actief zijn in het OMD-gebied zullen daar of elders in de wijk gelegenheid hebben zich te presenteren.

Extra

Er is een wandelroute beschikbaar en een speurtocht is in de maak. Daarin zijn de ver-

schillende gebouwen, objecten en activiteiten toegelicht en is de rondgang inhoudelijk te volgen. De historische schepen aan de Westhavenkade vormen een prima aanvulling. Bijzonder is ook een kunstproject in een aantal stegen en er zijn andere verrassende kunstzinnige bijdragen. Laat u verrassen.

De distilleerderij Van Toor (van Leo Fontijne) aan de Maassluisdijk zal open zal voor bezichtiging en verkoop. Het vak van distilleerder is een apart ambacht; het levert prachtige producten op.

De medewerkers van het ServiceTeam Vlaardingen zullen actief zijn op de zaterdag en ook tijdens de Klassendag van vrijdag 11 september.

Klassendag

Een apart onderdeel van de activiteiten is de Klassendag voorafgaand aan de OMD. Lees daarvoor het aparte artikel.

'Aensiet Lief', het blazoening van d'Akerboom in het stadhuis. (Uit: *Historisch Jaarboek 2001*, foto Van Det Fotoproducties)

De nieuw ingerichte modellen zolder in het oude Visserijpakhuis van Museum Vlaardingen. De wisselexposities in het pakhuis worden ondersteund door de HVV. (Foto: collectie HVV)

Ambachten in Vlaardingen

Gerard Hoogerwaard

Beleidsmedewerker Monumenten, Gemeente Vlaardingen

Wie bij Wikipedia zoekt naar de term 'ambacht' zal er verschillende betekenissen vinden. De belangrijkste zijn natuurlijk die naar een vorm van handwerk of vaardigheid verwijzen, en dat is waar dit artikel over gaat. Wat opvalt is ook de verwijzing naar de daar aangeduide 'wijk' Vlaardinger-Ambacht. Dit 'Ambacht' was tot 1941 een eigen gemeente die de stad Vlaardingen enige eeuwen lang omsloot. In het voormalige pittoreske raadhuis (1905) van Vlaardinger-Ambacht is vanaf 1948 het Stadsarchief gevestigd. Maar over dat soort 'ambachten' gaat het hier verder nu dus niet.

Handwerk

Handwerk is van alle tijden. In de tijd van de Vlaardingencultuur kon met zonder ambachtelijke vaardigheden niet overleven. Daarbij

valt te denken aan het maken van vuur of van werktuigen om dieren mee te vangen en visserij te bedrijven. Kijken we naar de boomstamkano in het Museum Vlaardingen en de verbluffend goed gemaakte gereedschappen uit die tijd, dan valt het enorme vakmanschap van onze verre voorouders op.

Door de eeuwen heen is vakbekwaamheid erg belangrijk geweest voor inkomstenverwerving. Aan de bouw van schepen en het maken van gereedschappen als netten, touwen en tonnen werden hoge eisen gesteld. Wie zich geen ambacht eigen maakte moest het hebben van andere kwaliteiten als handelsgeest of een goede fysieke gesteldheid.

In de Vlaardingse pakhuizen is dat vakwerk nog goed terug te vinden. Denk bijvoorbeeld aan houten dak- en vloerbalken die met de hand bewerkt werden. Maar ook geprofileerde houten kroonlijsten van onze historische panden, die soms ook vervangen moeten worden, getuigen hiervan.

Sommige onderdelen kennen we bijna niet meer, zoals bijvoorbeeld een houten goot. Deze nu zeldzaam geworden goten, werden met de hand gedisseld (hol gemaakt), wat een gevaarlijk werk was. Alleen bij sommige restauraties wordt dit nog gedaan, maar veel van dergelijke ambachten zijn nu volledig verdwenen. In Vlaardingen kwam dat vooral ook door het verdwijnen van de visserij, waardoor

het maken van tonnen en het boeten en tanen van netten niet meer nodig was. Daarmee verdwenen complete bedrijfstakken en werd de noodzaak van hiermee samenhangende bedrijvigheid als touwslagerij en houttoelevering minder belangrijk. Hiervoor in de plaats kwamen andere industrieën en daaraan gerelateerde ambachten.

Begrip

Bij het woord 'ambacht' denkt men al snel aan een vaardigheid uit het verre verleden. Tegenwoordig wordt bijna alles machinaal gemaakt en is handwerk een zeldzaamheid geworden. Een bedrijfstak waar handvaardigheid nog wel goed is vertegenwoordigd, is de voedselsector. Het koken en bereiden van gerechten kan weliswaar niet meer zonder machines, maar de ambachtelijkheid is zeker nog goed terug te vinden in vooral lokale producten, zoals in Vlaardingen bijvoorbeeld bij de productie van ijzerkoekjes en schelvispekkel. Een ander voorbeeld van een ambacht dat nog bestaat, is dat van het goud- en zilver smeden. Ook het maken van hekwerken, of ander smeedwerk – om niet meer te noemen – behoort nog tot de beroepen waar handvaardigheid belangrijk is.

Maar, hoe ver moet je gaan met de definitie van 'ambacht' in deze tijd? Is het maken van

Ook de groene luiken zijn ambachtelijk gemaakt.
(Foto: www.geschiedenisvanvlaardingen.nl)

een ontwerp van een website soms ook een ambacht? En waar ligt de scheidslijn tussen datgene wat de kunstenaar produceert en wat de ambachtsman maakt? De stukadoor die sierpleisterwerk op het plafond maakt, is dat een ambachtsman of een kunstenaar? Kortom, het begrip 'ambacht' is moeilijk te definiëren en op zich is dat interessant genoeg om over na te denken. Voor beide 'bloedgroepen' is bewondering in ieder geval op zijn plaats. Ook interessant is de ontwikkeling van de 3d-printer. Hiermee kan je minutieus ambachtelijke ontwerpen maken en namaken. En dat op een erg makkelijke manier, zodat het de moeite loont details van interieurs en exterieurs weer terug te brengen en te herstellen. Is de 3d-printer het gereedschap van de ambachtsman van de toekomst?

Ambachtelijkheid in het Beschermd Stadsgezicht

Sinds 14 februari 2013 draagt het oudste deel van de stad Vlaardingen de status van Beschermd Stadsgezicht. De ontwikkelingsge-

Smeedwerk om de Bevrijdingsboom aan de Hogelaan.
(Foto: www.Walraad.com)

schiedenis van de stad is nog zeer herkenbaar en beleefbaar. Dat juist dit deel van de stad uniek is in Nederland, onderstreept de 'Bos-atlas van de Cultuurhistorie', die in het najaar van 2014 is uitgekomen. Daarin is duidelijk te zien dat er geen andere stad is, waar nog zoveel historische pakhuizen uit het rijke visserijverleden te vinden zijn. Iets om trots op te zijn en te koesteren!

Door onder andere de gemeentelijke monumentencommissie wordt ervoor gezorgd dat dit beschermd deel van de stad zijn karakter behoudt. Bij het aanvragen van een vergunning zorgt zij er namelijk voor dat een ingreep past bij het pand. Daarbij is het van belang dat een vakman dergelijke bouwkundige aanpassingen uitvoert.

In de restauratiewereld is er veel aandacht voor het leerlingwezen, waarbij oudere vaklieden de jongeren de fijne kneepjes van het vak bijbrengen. Hoe bewerk je een stuk hout? Welke verbindingen kom je tegen? Welke soorten dakpannen zijn er? Hoe voorkom je

dat iets gaat rotten?

Maar met regels alleen kom je er niet. Het is belangrijk dat samen met eigenaren en ondernemers alles in huis is om met elkaar het unieke stadsgezicht van Vlaardingen te behouden. We hebben het dan niet alleen over de Vlaardingse kleuren, maar ook over de toepassing van luiken, kozijnindelingen, dakbedekkingen en zaken als droogstokhaken.

Vlaardingen kent een aantal belangrijke bedrijven dat op hoog niveau presteert als het gaat om restauratie. Er zijn ook vele andere bedrijven die graag op ambachtelijke wijze bezig zouden willen zijn, maar dat om economische redenen onvoldoende in praktijk kunnen brengen

Het zou mooi zijn als de eigenaren van panden in het Beschermd Stadsgezicht-deel meer inzicht krijgen in de mogelijkheden die er ook met ambachtelijke bedrijven in Vlaardingen op dit gebied zijn. Onze waardevolle stad verdient die aandacht.

Aan de hand van een voorbeeld wordt nieuw houtdraaiwerk gemaakt. Een ambacht dat je van de vakman moet leren.
(Foto: www.eenhoorn-houtdraaierij.nl)

Klassendag OMD 2015

De Klassendag is een belangrijk onderdeel van de Open Monumentendagen, dat ieder jaar kan rekenen op een warme belangstelling. De organisatie is in handen van een enthousiaste groep vrijwilligers van het ServiceTeam Vlaardingen, gericht op educatieve activiteiten voor groepen leerlingen van de basisscholen in Vlaardingen. Het doel is om jonge kinderen kennis te laten maken met de geschiedenis en het erfgoed van de stad. Het gebeurt in nauwe samenwerking met de educatieve medewerker van het Stadsarchief en met andere deskundigen.

Er wordt aangesloten op het jaarthema van de OMD. In 2013 was dat 'Macht en Pracht'. Toen zijn er in het Hollandia-gebouw ambtsketens gemaakt en is er drama op gevoerd om de macht en de pracht te beleven. Vorig jaar was het thema 'Op reis'. Toen hebben de kinderen genoten van het varen met een trekschuit en

van het rijden met een paard en wagen. Onderweg werd er gezongen (oude kinderliedjes) en ontmoetten zij een reiziger uit vroeger tijden.

Dit jaar is het thema 'Kunst en Ambacht'. Nu gaan de groepen (het zijn er vijftien van acht verschillende scholen) kunst en ambachtelijk werken beleven. Het Museum Vlaardingen opent zijn deuren en biedt een anderhalf uur durend programma aan met een rondleiding in het museum, een workshop/knutselactiviteit in 'De Joon' en een kennismaking met de gerestaureerde zeillogger Balder met ambachtelijk werkende vrijwilligers. KADE40 biedt als instituut voor kunsteducatie twee workshops aan, waarbij onder leiding van kunstdocenten wordt kennisgemaakt met bijzondere technieken.

De ambtsketen van de burgemeester van Vlaardingen. Een kunstig stuk ambachtswerk.
(Foto: Ron van Rossum)

De restauratie van de Balder had niet plaats kunnen vinden zonder de grote inzet van vele ambachtelijk handen.
(Foto: Hans Bakker)

Het ontstaan van de Arnold Hoogvlietstraat

Wout den Breems

Op 22 juli was het 125 jaar geleden dat de Arnold Hoogvlietstraat ontstond. Dit heugelijke feit laten de bewoners van de straat niet zomaar aan zich voorbij gaan. Tijdens het 100-jarig bestaan van de straat in 1990 werd er ook uitbundig feest gevierd en was de straat opgetuigd met fraai versierde feestzuilen, net zoals men dat vroeger deed. Ook nu weer zullen er zuilen komen te staan in de feestweek die gehouden zal worden van 5 tot 12 september. Een foto-expositie over de Arnold Hoogvlietstraat in drie eeuwen maakt het feest compleet. Circa zestig foto's zullen achter diverse vensters verdeeld over de straat tot 12 september te bewonderen zijn.

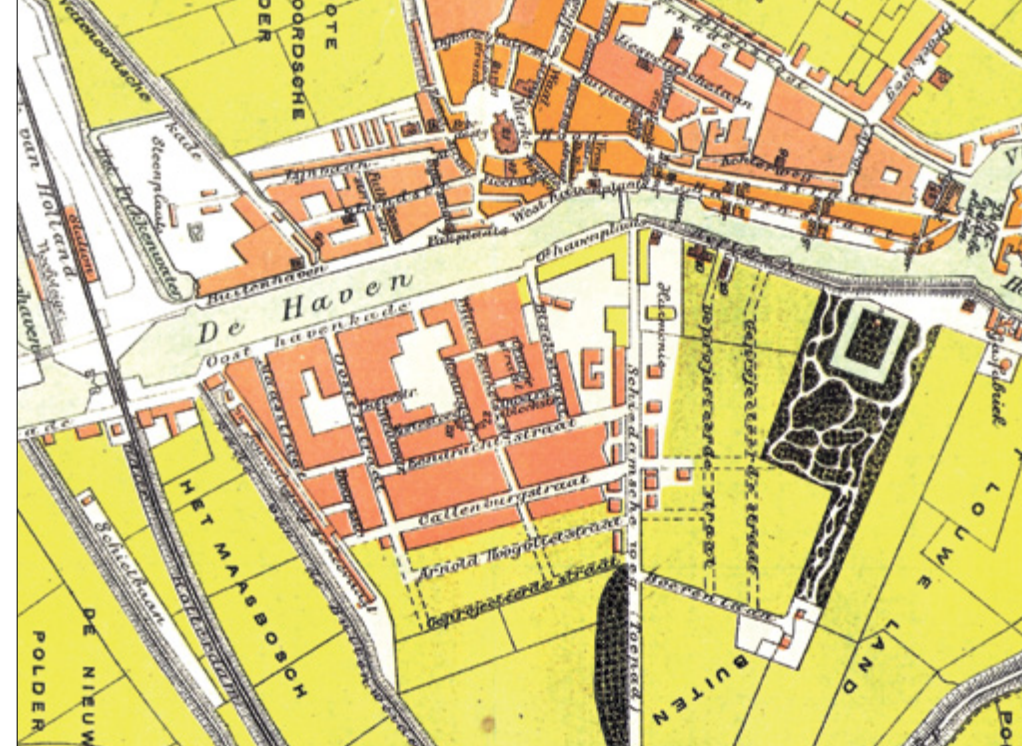
Bebouwing van de Oostwijk

In 1885 werd een begin gemaakt met de aanleg van de spoorlijn Rotterdam-Vlaardingen, en in 1887 kwam deze gereed. De aanleg van de spoorlijn was niet alleen economisch, maar ook stedenbouwkundig voor Vlaar-

dingen van groot belang, want met de aanleg van de spoordijk zou men tevens een prima waterkering hebben tegen het vaak wassende water van de Nieuwe Maas. Besloten werd om gelijktijdig met de aanleg van deze dijk een spoorbrug en een keersluis te bouwen. Zo was het ergste gevaar voor overstroming van met name de Oostwijk geweken: bij hoge waterstanden liepen de landerijen nogal eens onder water. Achter de Oosthavenkade was al enige bebouwing gerealiseerd, maar nu kon aan verdere uitbreiding van de Oostwijk gewerkt gaan worden.

Naamgeving van de straat

Rond 1890 was het gedeelte van de Oostwijk tot aan de Callenburgstraat zo goed als bebouwd. Toen was er een nieuw te projecteren straat aan de beurt, die later Arnold Hoogvlietstraat zou gaan heten. Maar al eerder, in 1888, werd deze naam ook genoemd voor een nieuwe straat in de wijk. Tijdens de raadsvergadering van 15 april 1888 was aan de orde het geven van straatnamen. Besproken werd om een nieuwe straat ten zuiden van de Oos-

Gedeelte van een plattegrond van Vlaardingen uit 1890. De Arnold Hoogvlietstraat is al wel gepland en heeft ook al een naam gekregen. De Wilhelminastraat, Emmastraat en Hofsingel zijn nog slechts naamloze 'geprojecteerde' straten. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen)

Arnold Hoogvliet opende op 9 juli jl de straatexpositie. (Foto: Wout den Breems)

In 1990 vierde de straat het 100-jarig bestaan. De straat was toen voorzien van feestelijke kunstwerken. (Foto: Wout den Breems)

terstraat de naam Bokkingstraat te geven. Raadslid IJzermans was echter van mening dat vernoeming van stadsgenoot Arnold Hoogvliet als vaderlands letterkundige en dichter, een mooi eerbetoon zou zijn aan deze Vlaardingse dichter. Hij riep daarbij in herinnering dat Hoogvliet het fraaie gedicht "Eerkroon voor de stede Vlaardingen" had geschreven, waarvan de eerste zin luidt: "Het lust mij, u ter eere, o Vlaeringe, in mijn dichten, In 't aanzien van den nijt een gloriezuil te stichten." Nu, daar kon de raad zich wel in vinden, maar dan moest het wel een straat van enig aanzien zijn, als die gebouwd mocht worden. Twee jaar zou het nog duren voor Arnold Hoogvliet weer in beeld kwam. Op 22 juli 1890 was het zover. Burgemeester Falck stelde tijdens die raadsvergadering voor, verwijzend naar het verslag van 15 april 1888, om de nieuw geprojecteerde straat na de Callenburgstraat en uitkomende op de lommerrijke Schiedamseweg, de naam Arnold Hoogvlietstraat te geven. Aldus geschiedde en zo was de Arnold Hoogvlietstraat een feit.

Eerste bewoners

Al op 29 juli kwam de eerste aanvraag binnen om te mogen bouwen. Metselaar W. van Selm wilde graag een stuk grond achter de witte

villa op de hoek van de Schiedamseweg om daar een woonhuis, met wasserij en bleek te stichten. Dat dit verzoek weinig kans van slaan had, was wel duidelijk, want 'in een straat van aanzien', op een dergelijke plek, kon men geen wasserij gebruiken en daarom werd het verzoek dan ook afgewezen. Maar Van Selm

Arnold Hoogvliet in vol ornaat op een 18e-eeuwse gravure. (Uit: Van 't Oofd 27, collectie Streekmuseum Jan Anderson)

gaf de moed niet op en kreeg vervolgens wel toestemming om op de hoek van de Willem Beukelszoonstraat, het huidige nr. 46, wel een huis met wasserij en bleek te stichten. Overigens had Van Selm in opdracht van Gijsbert Dekker de aanvraag ingediend en zo was Dekker de eerste eigenaar/bewoner van de straat.

Schippers, kuipers, kantoorbeambten in de buurtvereniging

Vervolgens werden er meerdere verzoeken ingediend om te bouwen, zodat er tot in 1898 volop bouwactiviteiten in de nieuwe straat waren. In 1927 wordt er nog een keer gebouwd in de achtertuin van de voormalige villa van de familie Wagenaar Hummelinck aan de Schiedamseweg, de nrs. 6 a-b-c.

Bekijken we de huizen in de straat, dan is duidelijk dat ze destijds niet voor “Jan met de pet” zijn gebouwd. Maar in het register van de Hoofdlijke omslag zien we toch verschillen in de belastbare inkomens. De aanslagen van

de bewoners van de huisnummers 1 tot 44 zijn veelal hoger dan die van 45 tot 93. Zo zien we in het eerste gedeelte van de straat winkeliers, handelaren, kantoorbeambten en zelfs een wethouder. Handwerklieden zoals kuipers, scheeptimmerlieden, maar ook schippers en vissersmannen woonden veelal in het laatste stuk van de straat.

Het waren verschillen, maar toch kon de een niet zonder de ander, in welke bedrijfstak dan ook. En vaak was er op de een of andere wijze ook wel een familieband in de straat. Dat men samen optrok was bijvoorbeeld merkbaar als er stadsfeesten waren. Zo bracht in 1924 koningin Wilhelmina een bezoek aan Vlaardingen en dat moest natuurlijk groots gevierd worden. Ook de Arnold Hoogvlietstraat bleef daarin niet achter en er werd een buurtvereniging opgericht. Gelden werden ingezameld en de straat werd uitbundig versierd met een ereboog en feestelijke zuilen, net zoals in 2015.

Een ereboog ter hoogte van nr. 14, 1924. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen)

De gerestaureerde stal van boerderij Zonnehoeve. (Foto: Ron Hoekstra)

Boerderij Zonnehoeve

Langs de Vlaardingse Vaart is de gerestaureerde stal van deze oude boerderij bezoeken. De Zonnehoeve, deels gedateerd eerste helft 16e eeuw, is gelegen op een prachtige plek langs de Vaart.

Sinds 1906 wordt de boerderij bewoond door familie Zonneveld. Deze grotendeels rietgedekte boerderij heeft o.a. een hooiberg, twee grote melkkelders en een melkhuisje. De oude koestal was door houtworm, lekkages, verzakkingen en stormschade in verval geraakt. Dit jaar is deze oude stal weer in oude luister hersteld. De muren zijn hersteld en deels opnieuw opgetrokken van oude ijsselsteentjes en het dak is voorzien van nieuw riet.

De stal bevatte vier, waarschijnlijk 16e-eeuwse, oorspronkelijke ankerbalkgebinten die ooit zijn verzaagd tot dekbalkgebinten. Twee van de vier eeuwenoude dekbalken en vijf van de acht staanders zijn opnieuw in de stal gebruikt, waarbij de slechte delen zijn vervangen door nieuw hout. De gebinten en de houten dakconstructie vormen een indrukwekkend dragend deel van deze stal. Rietdekker Paul Voogt uit Schipluiden heeft het dak voorzien

van nieuw riet. Hij is deze dag ook aanwezig om u alles te laten zien van het eeuwenoude ambacht van rietdekken. Kom op de fiets naar de Zonnehoeve, via de Trekkade langs de Vlaardingse Vaart. Er is zeer beperkt parkeerterruimte aanwezig bij de Zonnehoeve.

Boerderij Zonnehoeve (Trekkade 24 geopend van 11.00 tot 16.00 uur)

De gebinten van de stal. (Foto: Ron Hoekstra)

De verborgen Zuidbuurt

Chantel van Beurden

De verborgen Zuidbuurt is een voor vele mensen nog redelijk onbekend stukje van Vlaardingen en Maassluis. Direct naast de stad is hier nog rust en ruimte te vinden. Tijdens het Open Monumentenweekend, 12 en 13 september 2015, zijn er verschillende locaties open op zaterdag en zondag. De locaties zijn allen op zaterdag en zondag van 10:00 – 17:00 open. Het thema van dit jaar is ‘kunst en ambacht’. Dit is een thema wat goed aansluit bij de Zuidbuurt waar de meeste ondernemingen zich bezig houden met kunst en/of ambacht! Om een indruk te geven wat er zoal te zien en te beleven is volgt hier een korte impressie met een stukje historie.

De Zuidbuurt is de oude verbindingsweg tussen Vlaardingen en Maasland. Ze vormt tevens de grens tussen de Aalkeet-Buitenpolder en de Aalkeet-Binnenpolder. De grens tussen Vlaardingen en Maassluis loopt bij het gemaal van de Zuidbuurt. Het gebied is een open veen-weide gebied waar de verschillende markante en waardevolle boerderijen soms ver van de weg in het land liggen. Op hoger gelegen kreekruggen in het landschap zijn de monumentale objecten zoals de boerderijen, karnmolens en statige hekken te bewonderen. Naast de verschillende objecten is de cultuurhistorische waarde van dit landschap waardevol voor Vlaardingen en het gehele Midden-Delflandgebied, een voor vele mensen nog redelijk onbekend stukje van Vlaardingen en Maassluis. Het vroeger geheel agrarische

open landschap met de smalle kavels met aan weerszijden sloten liep vroeger van de Maassluis/ Vlaardingse Dijk tot aan de Rijkskade in het noorden.

Na de komst van het spoor en de A20 veranderde het landschap van puur agrarisch naar meer recreatie langs de randen van Vlaardingen en Maassluis. Naast de weidsheid zijn er de later aangelegde bossen zoals het Volksbos en rondom de Krabbeplas. Er is een uitgebreid netwerk van recreatieve routes tussen Vlaardingen, Maassluis en Maasland. Door de verschillende fiets- en wandelpaden wordt het steeds aantrekkelijker om dit gebied te ontdekken. De Zuidbuurt heeft een verbinding met het Volksbos, de rietputten en het oeverbos. Ook is er een verbinding met de Broekpolder waardoor ook deze zuidkant van het Midden Delflandgebied verbonden is met de grotere groenstructuur rondom Rotterdam en den Haag.

De boerenbedrijven zijn langzaam aan het verdwijnen en na de reconstructie kregen veel van de boerderijen een andere bestemming met nieuwe bewoners.

Een groot aantal van de waardevolle boerderijen is gedeeltelijk toegankelijk geworden voor het publiek. Op de boerderijen wordt gewoond en gewerkt en afhankelijk van het soort bedrijf is het erf min of meer openbaar toegankelijk.

Tijdens het Open Monumentenweekend zijn onderstaande bedrijven te bezoeken en zal er op de diverse locaties naast de verschillende ambachten die passen bij de bedrijven ook kunst te zien zijn, een aantal kunstenaars zal werk exposeren op locatie. Tijdens het weekend zal hierover een flyer te krijgen zijn. Daarnaast is er de mogelijkheid om vanaf de Engelenhoeve, nr. 89, met allerhande driewiel fietsen of duo fietsen de buurt te verkennen en de locaties aan te doen. Ook voor mensen die minder goed ter been zijn is het hiermee

mogelijk om toch in beweging te blijven en de Zuidbuurt te ontdekken. Stichting Vlaardingen in Beweging zal de fietsen verzorgen.

Op nr. 32 Jan Huygen in de Ton is er nog een oude stal uit de 17e eeuw waar men dagelijks terecht kan voor brocante en regentonnen. Gereedschappen die gebruikt werden bij oude

Het toegangshek van Golfbaan Schinkelhoek, nu en vroeger.

De Wijnboerderij,
Zuidbuurt 40.

ambachten zijn er ook te vinden.

Op nr. 40 is de Wijnboerderij, eerste helft 16e eeuw, waar men de enorme wijnvaten kan zien waar de druiven uit de eigen wijngaard (!) van de Zuidbuurt gebruikt worden voor ambachtelijke heerlijke wijn, het is een evenementen locatie waar men ook tijdens zomerse weekenden terecht kan op het terras. Dit weekend zal er alles over het ambacht van wijn maken verteld worden.

Op nr. 46, Hoeve Avondrust, maakt men op ambachtelijke wijze biologische streekproducten zoals jam, mosterd, worst en nog veel meer heerlijk en eerlijk voedsel wat op

verschillende plekken in de regio te koop is en uiteraard ook drie dagen in de week bij de boerderij uit 1878 zelf. Er zal oa. mosterd gemaakt worden, er is een houtdraaier aan het werk.

Op nr. 79, De Schinkelhoek, staat nog een 18e eeuwse prachtig hek welke op de Rijksmonumentlijst staat, het hek geeft dagelijks toegang tot golfbaan Schinkelhoek, de enige openbare golfbaan waar men met lichtere ballen kan golfen waardoor de baan de helft van het oppervlak van een normale golfbaan nodig heeft.

Als men achter de Freegolfbaan richting de

Toen de Engelenhoeve
(Zuidbuurt 89) nog als
boerderij in gebruik
was...

Krabbeplas loopt of fiets dan kan men daar op mooie dagen genieten langs de plas, er zijn speeltterreinen en ligweides en een paviljoen waar men terecht kan voor een hapje en een drankje. Teruglopend naar de Zuidbuurt vindt men nog een aantal boerderijen waar men terecht kan.

Op nr. 85, De Buitenplaats Vlaardingen, is een evenementen locatie waar men veel verschillende outdoor activiteiten organiseert zoals oa. boogschieten. Het is net als de Wijnboerderij een geliefde trouwlocatie. Dagelijks kunt u hier terecht. Er is nog een herbouwde hooiberg, karnmolen en melkhuisje te zien.

Op nr. 87 is 't Luifeltje te vinden, een glas graveeratelier, deze kleine boerderij is geheel gerestaureerd. Van dinsdag t/m zaterdag kunt u hier terecht.

Op nr. 89, De Engelenhoeve, 1892 is in de stal een expositieruimte waar wisselend exposities te zien zijn op het gebied van landschap en kunst. Aan de voorzijde staan de karakteristieke leilindes en een monumentale kastanjeboom. Dit weekend kunt u hier terecht om de expositie te bekijken die in het teken staat van de transitie van het landschap, hoe het was, hoe het is en hoe het o.a. gaat worden met de komst van de Blankenburgtunnel. Hier is ook de Stichting Vlaardingen in Beweging (VIB) gevestigd. De driewielstochten starten dan ook hier. De boerderij heeft nog

een oude, originele karnmolen.

Op nr. 91, Nooitgedacht, is de zorgboerderij.

Tegenover nr. 93 is recentelijk het Voedselbos gekomen. Nagenoeg tegen Vlaardingen aan kan men vanuit de stad genieten van wat de natuur te bieden heeft. Op zaterdagen is er altijd wel iemand aan het werk en kunt u informatie krijgen.

De Zuidbuurt is de moeite van het ontdekken waard en zeker op 12 en 13 september met de extra kunst en fietsroute is het makkelijker dan ooit om een interessante dag te beleven!

De Buitenplaats,
Zuidbuurt 85, heette
vroeger Bouwlust.

Alle illustraties
afkomstig van de
auteur, behalve waar
anders aangegeven.

Zuidbuurt achter nummer 30.

(Foto: Theo van Pelt)

Molen Aeolus, 225 jaar oud (1790-2015) en nog springlevend

Aart Kool

voorzitter Stichting Exploitatie Molen Aeolus

De molen van Vlaardingen is een karakteristiek gebouw, dat staat aan de rand van het centrum, aan de Kortedijk. Een molen moet draaien en het liefst op de wind. Vandaar dat de molen de naam van de god van de wind: 'Aeolus' heeft meegekregen. Dat een molen moet draaien, klinkt logisch, maar zo vanzelfsprekend is dat niet. Zeker niet als je bedenkt dat de molen dit jaar al 225 jaar oud is. Ambacht en onderhoud houden dit Rijksmonument in stand. Met een stellinghoogte van 15 meter en met wieken die op het hoogste punt bijna 26 meter meten – dus met een totale hoogte van zo'n 41 meter – is de Aeolus van verre te zien.

Veel bezoekers

De Stichting Exploitatie Molen Aeolus (SEMA) is op verzoek van de gemeente Vlaardingen sinds 2009 eigenaar van de molen. Het molenbestuur zorgt er voor dat de molen in goede staat blijft en dat het publiek de molen kan bekijken. Vele Vlaardingers maken daar gebruik van. Ook toeristen en buitenlandse bezoekers laten zich graag door onze molenaar Peter van der Windt de kneepjes van het molenaarsvak uitleggen. Zo kreeg het bestuur begin 2015 een e-mail uit Noorwegen van een geboren Vlaardinger, die al jaren in Noorwegen woont. Dit jaar was hij 25 jaar getrouwd, ging dat in Vlaardingen vieren en wilde zijn gasten de molen laten zien. Hij bewaarde goede herinneringen aan de molen Aeolus en vroeg de stichting of de molen nog te bezoeken was. Op een zaterdag waarop de molen open was, liet hij vol trots aan de Noorse gasten 'zijn' molen Aeolus zien.

Op 9 mei jl. was het Nationale Molendag. Helaas kon door de harde wind de molen niet worden gepavoiseerd (= met vlaggen versierd). In totaal kwamen er die dag bijna 300 bezoekers naar de molen. Daar was het aantrekkelijke programma zeker debet aan. Naast pannenkoeken bakken, wat door de het bezoekers erg werd gewaardeerd, konden kinderen met enige hulp een zogeheten insectenhotel maken. Verder was er een fietstocht van ca 25 km – met als start de molen Aeolus – langs negen molens in Schiedam en Rotterdam.

Onderhoud

De molen is vrijwel dagelijks in gebruik. Veel van het gemalen meel wordt in de naastgelegen molenwinkel verkocht. Door het regelmatige gebruik van de molen is er ook het

nodige aan onderhoud te doen. Soms zelfs grote renovaties, zoals het Engelse kruierwerk dat in 2012 moest worden vervangen. De molen wordt ook aan de binnen- en buitenkant grondig onder handen genomen. Naast periodiek verfwerk is dit jaar groot onderhoud nodig om het metselwerk weer in conditie te brengen. Een moeilijk te bestrijden probleem is de wateroverlast in de molen. In samenwerking met de gemeente Vlaardingen en de Monumentencommissie wordt dit probleem grondig aangepakt. Vooral de historische kenmerken en het specialistische metselwerk van de molen krijgen daarbij veel aandacht.

Een feestje waard

De molen bestaat dit jaar dus 225 jaar. Het molenbestuur vindt dit feit bijzonder genoeg

om er feestelijk bij stil te staan. De Open Monumentendag van 12 september 2015 is daarvoor een geschikt moment. Met het Comité Open Monumentendag is een feestelijk programma gemaakt waarmee de molen Aeolus in het zonnetje wordt gezet. Het thema van de Open Monumentendag 'Kunst en Ambacht' wordt op deze dag in de molen tot uitdrukking gebracht. Onder andere met een demonstratie malen door de molenaar, een expositie van schilderijen en tekeningen en een spetterend muzikaal optreden van de in Vlaardingen befaamde Amazing Stroopwafels.

Het Buizengat, ca 1899.

De molen torent overal bovenuit.

(uit: *Uitgezeild*, Klaas Kornaat e.a.; foto collectie Peter Zuydgeest)

Boekbespreking

'Delta Hotel. Schouwburg van de wereldscheepvaart' door Aad den Hoedt en Jan Anderson. De publicatie is een uitgave van het Streekmuseum Jan Anderson, mede mogelijk gemaakt door het Delta Hotel. Het boek is deel 32 in de serie "van 't Oft naar 't Oofd".

Het Delta Hotel viert zijn 60-jarig jubileum en Aad den Hoedt heeft de bouw en de aanloop daartoe nauwkeurig onderzocht.

Begin jaren 50 van de vorige eeuw was Vlaardingen sterk gegroeid mede dankzij de industriële ontwikkeling. De vele industriële, koopvaardijlieden en ingenieurs die de stad bezochten wilden hier kunnen overnachten. Besloten werd een hotel van aanzien te bouwen. De toenmalig burgemeester J. Heusdens vernam op 15 oktober 1951 van de regering dat zij fl. 400.000,- uit het Marshallfonds beschikbaar stelde voor de bouw van een hotel.

Om in deze behoefte te kunnen voorzien werd de N.V. Hotelexploitatie Maatschappij Vlaardingen opgericht. Het merendeel van het

Vlaardingse bedrijfsleven participeerde daarin evenals de toenmalige Brouwerij d 'Oranjeboom en de gemeente. Door het uitgeven van aandelen ter waarde van elk fl. 500,- werd uiteindelijk een totaal bedrag van fl. 500.000,- bijeen gebracht.

De naam van het hotel moest makkelijk te onthouden zijn, ook voor buitenlanders. Namen als 'Irene' en 'Triton' werden geopperd. Op 6 december 1954 werd echter zonder verdere discussie besloten het hotel de naam 'Delta Hotel' te geven. Op 31 maart 1955 vond de officiële opening plaats.

Aan de bouwlocatie van het hotel, de Maasoever en omgeving worden uitgebreid aandacht besteed. De talrijke foto's zijn uitstekend illustratiemateriaal van de ontstaansgeschiedenis.

Het hotel was meteen een groot succes. Het design was opmerkelijk: zes verdiepingen met hieraan vast een gebouw van één verdieping. Deze verdieping bevindt zich boven het water en heeft wanden van glas. Op de zesde verdieping is 'Het Kraaiennest', een kleine cirkelvormige zaal met een intieme bar en conferentiezaal. Zoals de naam al zegt ziet het eruit als het kraaiennest van een schip en het ontwerp was zijn tijd ver vooruit.

Al snel na de opening bleek het hotel te klein om de groeiende stroom gasten te kunnen onderbrengen. Een plan tot uitbreiding werd door Ir. J.W.C. Boks, architect van het oorspronkelijke gebouw, in 1956 ontworpen.

Het boek loodst de lezer ook door de mindere jaren, de verschillende overnames en de verwoestende brand in de nacht van 25 juni op 26 juni 2001. Eigenaar Lucas Petit besloot dat het hotel na de brand herbouwd moest worden. Een vernieuwd Delta Hotel met hetzelfde concept. Op 30 september 2002 werd het verbouwde hotel officieel heropend door Lucas Petit en oud burgemeester Tjerk Bruinsma. Huidig directeur Ronald Cordes begon in 2009 zijn loopbaan bij het Delta Hotel.

Door het grondig onderzoek en de vele

foto's is dit jubileumboek een waardevolle bijdrage aan de geschiedenis van Vlaardingen in het algemeen en aan de geschiedenis van het Delta Hotel in het bijzonder.

Het plezierig geschreven boek telt 144 pagina's en is te koop voor € 5,00 bij de lokale boekhandel, het Streekmuseum Jan Anderson en het Museum Vlaardingen.

'Rotary Club Vlaardingen 60 jaar' door Jan Anderson, Jan van Hemert en Sjaak van 't Wout. De publicatie is een uitgave van het Streekmuseum Jan Anderson, mede mogelijk gemaakt door Rotary Vlaardingen. Het boekje is deel 33 in de serie "van 't Oft naar 't Oofd".

In 2015 bestaat de Rotary Club Vlaardingen 60 jaar. Dit boekje is uitgebracht ter gelegenheid van dit jubileum. De huidige voorzitter Vincent Kevenaar opent met het voorwoord waarin hij de doelstelling van Rotary International uiteenzet. Daarna volgen drie hoofdstukken, elk geschreven door een andere auteur.

Jan van Hemert bijt de spits af met "Rotary in vogelvlucht. Van Chicago (1905) tot Vlaardingen (1955)". Duidelijk wordt dat de Rotaryclub een van oorsprong Amerikaanse service club is. In 1905 richtte de grondlegger Paul Harris de eerste club op in Chicago. Beschreven wordt wie Paul Harris was, waarom hij de Rotary oprichtte en hoe in 1922 de eerste Rotaryclub in Nederland werd gevormd. De schrijver schroomt niet het imago probleem dat de Rotary heeft (gesloten bolwerk, old-boys-network) te bespreken, o.a. door middel van een sonnet toepasselijk getiteld "Vooroordeel".

Jan Anderson is verantwoordelijk voor het tweede hoofdstuk: "Een 'diamanten' club. Rotary Vlaardingen (1955-2015)". Gedetailleerd doet hij uit de doeken hoe Vlaardingen uiteindelijk in 1955 een eigen Rotaryclub kreeg en wie de eerste bestuursleden waren. De installatiebijeenkomst vond plaats op 24 juni 1955 in de zaal "Harmonie" van de Stadsgehoorzaal waarna men ten stadhuisse werd ontvangen.

De feestelijkheden werden afgesloten op het sportpark "De Vijfsluizen".

Rotary Vlaardingen heeft éénmaal de gouverneur van het district Zuid Holland geleverd: Jan Trommel (1927-1991). Bij deze voormalige directeur van het Holy Ziekenhuis wordt stilgestaan. In 1980 richtte hij de dochterclub Vlaardingen 80 op.

Sjaak van 't Wout neemt het derde hoofdstuk voor zijn rekening: "Doe wel en zie niet om. De projecten van Rotaryclub Vlaardingen." Eén van de belangrijkste doelstellingen van Rotary is het ondersteunen van de zwakkeren en kwetsbaren in de samenleving – regionaal, nationaal en internationaal. Dit hoofdstuk somt de projecten op die Rotary Vlaardingen in haar 60-jarig bestaan heeft uitgevoerd.

Een lijst met voorzitters sluit het rijkelijk met foto's geïllustreerde boekje af.

Het boekje telt 40 pagina's en is te koop voor € 2,50 bij de lokale boekhandel, het Streekmuseum Jan Anderson en Museum Vlaardingen.

(Gera van der Weijden)

Ledenactiviteiten

We staan weer aan het begin van een nieuw seizoen. Het is weinig afwijkend van eerdere jaren, maar we hebben we toch een nieuwe activiteit bij!

Natuurlijk beginnen we - dit Tijd-Schrift staat er bol van - met de Open Monumentendag, op **zaterdag 12 september** (en voor een klein deel in de Zuidbuurt ook op zondagmiddag). Uitgebreide informatie over de OMD activiteiten is te lezen in de bijgevoegde brochure.

Dinsdag 22 september openen wij ons nieuwe seizoen met een nieuwe bedrijfsexcursie. In 1963 werd Vlaardingen opgeschrikt door een grote brand bij de Windmill / SuperFosfaat. Dat, en een rondgang over het terrein van wat nog bij de bedrijfsopvolgers de firma

Aliphos rest, zullen de hoofdzaken zijn van het bezoek aan de locatie. We beginnen om half acht, zodat ook de tweede rondgang nog bij gedeeltelijk daglicht kan plaatsvinden. We zullen worden ontvangen door de site- & HR-manager van het bedrijf, mevrouw AnneMarie Palm, die met hulp van de huidige bedrijfsleiding maar ook met mensen die '1963' aan den lijve meemaakten voor ons deze avond gaat verzorgen.

De toegang voor deze bijeenkomst is beperkt tot circa 40 HVV-leden. Om daarin de hand te kunnen houden, maar ook om een (verplichte!) veiligheidslijst te kunnen maken, is opgave alleen mogelijk door een mailtje te sturen aan hvv@ouwendijk.nl of een briefje in de leveren/op te sturen aan Arie Ouwendijk, Kortedijk 16a, 3134 HB Vlaardingen. De opgave geldt alléén voor leden en evt. een

partner van een lid - helaas kunnen we gezien de beschikbare ruimte géén introducées toelaten.

Over de toegangswijze en plaats van de (aangepaste) entree wordt u daarna schriftelijk geïnformeerd, wat dan tevens uw entreebewijs is.

Uw berichtje gaarne voorzien van uw lidmaatschapsnummer (staat op het etiketje van dit Tijd-Schrift, of bij uw contributiebetaling). U kunt uw mailtje/briefje sturen vanaf 1 september, en deelnemers worden geplaatst in volgorde van ontvangst. Vol = vol: u krijgt dus in elk geval bericht.

Dinsdag 27 oktober (aanvang 20.00 uur) is dan de volgende lezingenavond, die we houden in het (totaal gerenoveerde) paviljoen de Joon van het Museum Vlaardingen. We hebben een afspraak gemaakt met Bram Keizerwaard, om nader aan ons te vertellen over het onderwerp van zijn artikel in het laatste Jaarboek: het gevangenkamp aan de Maassluisdijk. Dit onderwerp past nog prima in dit herdenkingsjaar aan de Tweede Wereldoorlog. Aangezien Bram dit voorjaar met pensioen ging als rector van 'het Groen', waren zijn plannen (en die van zijn vrouw) nog niet helemaal duidelijk, en hopen we dat deze datum past in hun gezamenlijke agenda (die tegenwoordig dus heel anders is dan de gebruikelijke schoolagenda). Mocht er onverhoopt toch een kink in de kabel komen, dan zorgt de werkgroep in goed overleg met ons bestuur voor een alternatief onderwerp, waarmee we u ook zonder twijfel een interessante avond zullen aanbieden. Parkeren kan langs de Westhavenkade en in de overige omringende straten bij het Museum Vlaardingen.

Dinsdag 24 november ten slotte zijn we - in het kader van het 60-jarig bestaan van het Delta Hotel - te gast bij haar directeur Ronald Cordes. In dit prachtige hotel (met de meeste 'sterren' in Vlaardingen) zal hij vertellen en

laten zien, waarom dit zo'n bijzonder hotel is (zelfs met een met Maaswater gekoelde wijnkelder). De aanvang hier is eveneens weer 20.00 uur, en er is een groot parkeerterrein bij het hotel maar ook een overloop naar het parkeerterrein van Unilever (een straat eerder in). Een bijzondere gelegenheid om het hotel met het 'gezelligste terras van Vlaardingen' beter te leren kennen.

Aardig weetje is dat het hotel sinds de zomer ook culinaire stadswandelingen organiseert, waarbij de stadsgidsen van het ServiceTeam Vlaardingen de gasten de oude Haringstad laten zien (en proeven, op vijf verschillende locaties).

Tot slot: luistert u ook eens naar het programma 'Oud-Vlaardingen' op Omroep Vlaardingen, op zaterdagmorgen van 10.00 tot 11.00 uur (en herhalingen op zondagmiddag om 12.00 uur en op woensdagmorgen om 10.00 uur). Behalve met interviews met oudere Vlaardingers over oude Vlaardingse zaken, wordt er ook Vlaardingse informatie doorgegeven (zoals bij voorbeeld op 20 juni j.l. een rechtstreekse reportage van de opening van het bijzonder fraaie Museum Vlaardingen...!)

Met vriendelijke groet - namens de werkgroep Ledenactiviteiten -
Arie Ouwendijk (tel. 0655 532 655)

Twee iconen op één beeld: het wagenveer en het Delta Hotel uit: *Van 't Oft naar 't Oofdl* 32. Delta Hotel, schouwburg van de wereldscheepvaart.

Brand bij de ENCK in 1963.
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen)

Historische Vereniging Vlaardingen

internet: www.hvv-vlaardingen.nl
e-mail: info@hvv-vlaardingen.nl

Zo ik iets ben, ben ik een Vlaardinger. U ook?

Wie zijn we eigenlijk? Identiteit wordt gevormd door genen en omgeving. Door DNA-onderzoek hebben we een beeld van de *oer*-Vlaardinger. Zo '*oer*' ben ik niet en u vermoedelijk ook niet.

Ik ben een mens die met z'n tijd meegaat, maar daarbij *z'n eigen tijd* meeneemt. Die van plannen met het Erasmusplein leest, maar ook de weg nog weet in de verdwenen Bierslootstegen en de Maasboschstraten.

Zo ik iets ben, ben ik een Vlaardinger. U ook? Een tamelijk oude Vlaardinger welteverstaan, een haringkop. Redelijk genoeg om toe te geven dat je op weg naar Rotterdam door een aardige stad kunt komen, maar die er tegenwoordig vooral langs gaat en er door de geluidschermen niet veel van ziet. Wiens haring-DNA onmiddellijk doet vragen wat iemand nou toch bezielt om in Schiedam te gaan wonen.

Wanneer u Maassluis z'n Maarten 't Hart gunt en Schiedam z'n Liduina, maar opgroeide in de Haringstad en daar een groot gedeelte van uw herinneringen hebt liggen, voorkom dan geheugenverlies en word lid van de Historische Vereniging Vlaardingen, ook al woont u intussen in Schiedam.

(Ja, begrip voor, op enig moment hadden ze daar aardige huizen, die... Intussen... achter de Van Hogendorplaan... de voormalige brandweerkazerne).

Wijs mensen op de website www.hvv-vlaardingen.nl of op het e-mailadres info@hvv-vlaardingen.nl en vraag ze lid te worden.

